

Aspekti IT prava u Srbiji

Materijalno pravo

- Pravni okvir
- Nadležnost
- Zagarantovana prava
- Krivična dela
- E-poslovanje
- Autorsko pravo
- Zaštita podataka o ličnosti

Primeri iz prakse

- Sloboda govora i posledice
- Hakovanje
- E-ugovori
- Zaštita autorskog prava
- Neželjena pošta

autor: Žarko Ptiček

Pravni okvir

- Ustav i Konvencije
- Zakoni
- Podzakonski akti

Ustav Republike Srbije

- Najviši pravni akt
- Zakoni i Međunarodni ugovori moraju da su usklađeni sa Ustavom
- Pravni poredak
- Slobode i prava građana

Ustav Republike Srbije

- Član 3: Vladavina prava je osnovna pretpostavka Ustava i počiva na neotuđivim ljudskim pravima.
- Član 27: Svako ima pravo na ličnu slobodu i bezbednost.
- Član 41: Tajnost pisama i drugih sredstava komuniciranja je nepovrediva.
- Član 42: Zajemčena je zaštita podataka o ličnosti.
- Član 46: Jemči se sloboda mišljenja i izražavanja, kao i sloboda da se govorom, pisanjem, slikom ili na drugi način traže, primaju i šire obaveštenja i ideje.
- Član 50: Svako je slobodan da bez odobrenja, na način predviđen zakonom, osniva novine i druga sredstva javnog obaveštavanja.
- Član 73: Naučno i umetničko stvaralaštvo je slobodno. Autorima naučnih i umetničkih dela jemče se moralna i materijalna prava, u skladu sa zakonom.
- Član 83: Preduzetništvo je slobodno.

Zakoni Republike Srbije

- Zakon o zaštiti podataka o ličnosti
- Krivični zakonik
- Zakon o autorskom i srodnim pravima
- Zakon o elektronskom dokumentu
- Zakon o elektronskom potpisu
 - Pravilnik o izdavanju vremenskog žiga
- Zakon o elektronskim komunikacijama
- Zakon o elektronskoj trgovini
- Zakon o oglašavanju
- Zakon o zaštiti potrošača

Nadležnost

- Domicilno pravo
- Prema sedištu lica
- Prema mestu isporuke proizvoda ili usluge
- Prema mestu pretežnog izvršenja obaveze
- Prema mestu namene

jezik na kome se izražavate

Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima

Član 19.

Svako ima pravo na slobodu mišljenja i izražavanja, što obuhvata i pravo da ne bude uznemiravan zbog svog mišljenja, kao i pravo da traži, prima i širi obavještenja i ideje bilo kojim sredstvima i bez obzira na granice.

Univerzalnu deklaraciju o ljudskim pravima je usvojila Generalna skupština Ujedinjenih nacija 10. decembra 1948 (A/RES/217)

Praktičan primer: @ClemmRusty

- Odgovornost za izgovorenu ili napisanu reč, bez obzira na medij – Twitter
- Brza reakcija istražnih organa
- Opis profila:
“**NAPOMENA:** Svaki komentar na ovom profilu je plod satire i svaka sličnost sa stvarnim licima i događajima je u potpunosti slučajna.”

Krivični Zakonik

- Član 298: Oštećenje računarskih podataka i programa
- Član 299: Računarska sabotaža
- Član 300: Pravljenje i unošenje računarskih virusa
- Član 301: Računarska prevara
- Član 302: Neovlašćeni pristup zaštićenom računaru, računarskoj mreži i elektronskoj obradi podataka
- Član 303: Sprečavanje i organičavanje pristupa javnoj rač. mreži
- Član 304: Neovlašćeno korišćenje računara ili računarske mreže
- Član 304a: Pravljenje, nabavljanje i davanje drugom sredstava za izvršenje krivičnih dela protiv bezbednosti računarskih podataka

Praktičan primer: Hakeraj državnog sajta

- Član 302:

Ko se, **kršeći mere zaštite**, neovlašćeno uključi u računar ili računarsku mrežu, ili neovlašćeno pristupi elektronskoj obradi podataka, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do **šest meseci**.

Ko snimi ili upotrebi podatak dobijen na način predviđen u stavu 1. ovog člana, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do **dve godine**.

Ako je usled dela iz stava 1. ovog člana došlo do zastoja ili ozbiljnog poremećaja funkcionisanja elektronske obrade i prenosa podataka ili mreže ili su nastupile druge teške posledice, učinilac će se kazniti zatvorom do **tri godine**.

- Pravno pitanje kršenja mera zaštite

- POST komanda

Nema novčane kazne

eUgovori i ePoslovanje

- Ugovor je saglasnost volja ugovornih strana
- Pravna i fizička lica
- Sloboda ugovaranja (u okviru zakona)
- Ravnopravnost ugovornih strana
- Pridržavanje načela savesnosti i poštenja
- Suzdržavanje od pričinjavanja štete
- Bitni elementi: predmet i cena
- “Ugovor je stranama zakon”

Saglasnost volja

- Konkludentnom radnjom
 - klikom na dugme “prihvatam” “dalje” “kupi”
 - štrikliranjem “da” “saglasan”
 - plaćanjem robe/usluge
- Odgovorom na poruku
 - klikom na verifikacioni link u e-mail poruci
 - slanjem teksta “da” u SMS poruci
- Bez odlaganja potvrditi prijem e-poruke koja sadrži ponudu ili prihvata ponude

Šta se ne može eUgovoriti

- Prenos prava svojine ili drugog stvarnog prava na nepokretnosti
- Doživotno izdržavanje, raspodela imovine za života, sporazumi u nasleđivanju
- Imovinski odnosi između bračnih drugova
- Poklon
- Pravni posao za koji je izričito propisana upotreba svojeručnog potpisa na papiru

Obavezni podaci pre zaključenja eUgovora

- Postupak zaključenja ugovora
- Odredbe (tekst) ugovora
- Opšti uslovi (ako su sastavni deo ugovora)
- Jezicima na kojima se može zaključiti
- Kodeksima ponašanja u skladu sa kojima postupaju pružaoci usluga (ako postoji)
- Mogućnost ispravke pogrešnog unosa

Dostupnost teksta eUgovora potoršačima

- Skladištenje
- Ponovno korišćenje
- Reprodukovanje

Dostupnost Garancije

- Individualni pristup neizmenjenim podacima iz garancijske izjave
- E-mail

Vreme zaključenja eUgovora

- Ugovor u elektronskoj formi smatra se zaključenim onog časa kada ponuđač primi elektronsku poruku koja sadrži izjavu ponuđenog da prihvata ponudu.
- Ponuda i prihvatanje ponude, kao i druge izjave volje učinjene elektronskim putem, smatraju se primljenim kada im lice kome su upućene može pristupiti.

Specifičnosti eUgovora

- Ugovor po pristupu (formularni, adhezioni)
 - tumačenje u korist strane koja pristupa
- Opšti
 - odgovaraju najvećem krugu lica
- Nemogućnost odricanja od odgovornosti
 - takve odredbe ne proizvode pravno dejstvo
- Ugovor na daljinu
 - zaključen pretežnom upotrebom jednog ili više sredstava komunikacije na daljinu
 - posebna prava potrošača

Prava potrošača po ugovoru na daljinu

Obaveštenja potrošaču o:

- Uslovima za jednostrani raskid
- Adresi poslovanja trgovca
- Postojanju Kodeksa
- Ceni komunikacije
- Stupanju u ugovorni odnos
- Primeni Zakona o zaštiti potrošača
- Gubitku prava na raskid ugovora
- Mogućnosti mirnog rešenja spora

Neobaveštavanje
nepošteno poslovanje

Višestruko obraćanje
nasrtljivo poslovanje

Praktičan primer: mail adresa

- Presuda Privrednog apelacionog suda u Beogradu (Pž. 10236/2011 od 24.4.2012. godine):
„Protivno je dobrim poslovnim običajima i načelu savesnosti i poštenja osporavanje zakonskog zastupnika pravnog lica da lice koje je vršilo elektronsku prepisku sa službenog „e-maila“ tog pravnog lica sa memorandumom i svim podacima za to nije imalo ovlašćenje, jer niko ne može trpeti štetu zato što u dobroj veri komunicira sa licem koje je od strane pravnog lica ovlašćeno da koristi službenu internet adresu sa memorandumom privrednog društva, već za štetu mora da odgovara odgovorno pravno lice u kome taj zaposleni radi.”
- Za neformalne ugovore, svaka forma ispunjava uslov forme

Praktičan primer: pečat i Poreska

- Objašnjenje br. 31-05-54/2012-04 od 26.12.2012

О Б Ј А Ш Њ Е Њ Е

у вези обавезе употребљавања печата у документима
који се користе у порескоправном односу

Одредбом члана 25. став 3. Закона о привредним друштвима („Службени гласник РС”, бр. 36/11 и 99/11) прописано је, да друштво није дужно да употребљава печат у пословним писмима и другим документима друштва, ако законом није другачије прописано.

У складу са наведеном законском одредбом, а имајући у виду да пореским законима није прописана обавеза употребљавања печата при подношењу докумената у порескоправном односу, порески обвезници нису дужни да употребљавају печат у документима која подносе Пореској управи (нпр. пореске пријаве, зактеви и др).

Autorska prava

Autorsko delo

- Moralna prava
- Imovinska prava

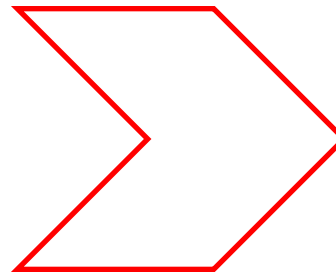

- Ne registruje se

Žig

Patent

Industrijski dizajn

- Registruje se

Autorsko delo je originalna duhovna tvorevina autora, izražena u određenoj formi, a naročito pisana dela (računarski programi u bilo kojem obliku njihovog izražavanja)

Praktični primeri: autorska prava

- “Krađa” teksta sa bloga
- Podražavanje tuđeg naziva

Zaštita podataka o ličnosti

- Podatak o ličnosti je svaka informacija koja se odnosi na fizičko lice
- Punovažan pristanak lica (prethodno obaveštenje o prikupljanju i obradi)
- Isključivo neophodni podaci u tačno određenu i srazmernu svrhu obrade
- Nakon opoziva pristanka obrada je nedozvoljena
- Prijava zbirke podataka Povereniku

Praktični primeri: fotografije i spam

- Da li je slika sa ulice podatak o ličnosti?
- Kako prijaviti spamera?

Pitanja i odgovori

Žarko Ptiček
pticek@gmail.com
@ptiki